

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Załącznik nr 5

ARKUSZ ZACHOWANIA SIĘ UCZNIĄ W SZKOLE WG BARBARY MARKOWSKIEJ

Arkusze przeznaczony jest do badania przystosowania do roli ucznia, dzieci w wieku od 6/7 do 14 lat. Narzędzie autorstwa Barbary Markowskiej pozwala ocenić przystawanie społeczne dziecka do warunków szkoły, służy więc też do „wyławiania” dzieci z trudnościami przystosowawczymi i do wstępnego określenia charakteru tych trudności. Za pomocą tego arkusza można mierzyć dwa podstawowe aspekty przystosowania dziecka do szkoły:

- a) zdolność do osiągnięć szkolnych,
- b) zdolność do bezkonfliktowych kontaktów społecznych.

Arkusze pozwala też na określenie typu zaburzenia przystosowania społecznego: nadmierną impulsywność i agresję bądź nadmierne zahamowanie.

Narzędzie służy do charakterystyki osobowości dziecka i do oceny jego przystosowania do grupy i wymagań szkoły. Pod względem formalnym ma charakter czynnikowej skali ocen. Zbudowany jest z czterech części:

Część I zawiera, poprzedzoną instrukcją dla wypełniającego, charakterystykę ucznia – obejmuje rejestr 48 cech, które wiążą się z ogólnym powodzeniem dziecka w życiu szkolnym, decydują o osiągnięciach w nauce i prawidłowych kontaktach społecznych. Część I wypełnia nauczyciel na podstawie obserwacji. Wypełnianie polega na dokonaniu oceny na pięciostopniowej skali:

1. oznacza *nigdy*
2. oznacza *rzadko*
3. oznacza *przeciętnie*
4. oznacza *często*
5. oznacza *zawsze*

Nauczyciel dokonujący oceny powinien bardzo dobrze znać dane dziecko i nie powinien pozostawać w konflikcie z danym uczniem. Oceny nauczyciel dokonuje w oparciu o obserwację przeprowadzaną z zachowaniem wymogów jej poprawności, unikając powszechnych błędów obserwacyjnych. Osoba wypełniająca nie może mieć dostępu do arkusza zbiorczego. Mogłoby to wywrzeć niewłaściwy wpływ na obiektywizm dokonywania ocen.

Część II poprzedzona jest danymi identyfikacyjnymi dziecka, zawiera krótką charakterystykę środowiska rodzinnego ucznia, w szczególności zaś informacje o takich jego

cechach, jak: struktura i skład rodziny, jej sytuacja materialna, atmosfera wychowawcza rodziny, opieka nad dzieckiem, współpraca rodziców ze szkołą.

Część III to dane o stanie fizycznym i zdrowotnym ucznia; jest ona wypełniana przez lekarza.

Część IV stanowi tzw. zestawienie zbiorcze i jest przeznaczone wyłącznie dla diagnosty. Składa się na nie tabela czynnikowa, będąca podstawą wyliczania czterech skal czynnikowych:

1. Motywacja do nauki szkolnej.
2. Zachowanie się antyspołeczne.
3. Przyhamowanie.
4. Uspołecznienie.

ARKUSZ ZACHOWANIA SIĘ UCZNIĄ

CZĘŚĆ IV. ZESTAWIENIE ZBIORCZE

1. Tabela czynnikowa

I. MOTYWACJA DO NAUKI SZKOLNEJ		II. ZACHOWANIE SIĘ ANTYSPOŁECZNE	
1. Pilny	1 2 3 4 5	2. Ekspansywny	1 2 3 4 5
5. Dbą o pomoce do nauki	1 2 3 4 5	6. Krzykliwy	1 2 3 4 5
9. Wytrwały	1 2 3 4 5	10. Zarozumiały	1 2 3 4 5
13. Uważa na lekcji	1 2 3 4 5	14. Agresywny	1 2 3 4 5
17. Ambitny	1 2 3 4 5	18. Przeciwstawia się	1 2 3 4 5
21. Pamięta, co ma zadane	1 2 3 4 5	22. Drażliwy	1 2 3 4 5
25. Odpowiedzialny	1 2 3 4 5	26. Uparty	1 2 3 4 5
29. Refleksyjny	1 2 3 4 5	30. Podejrzliwy	1 2 3 4 5
33. Czysty	1 2 3 4 5	34. Agresywny fizycznie	1 2 3 4 5
37. Samokrytyczny	1 2 3 4 5	38. Nieopanowany	1 2 3 4 5
41. Samodzielny w pracy	1 2 3 4 5	42. Zazdrosny	1 2 3 4 5
45. Aktywny intelektualnie	1 2 3 4 5	46. Niestępy w przyjaźni	1 2 3 4 5
III. PRZYHAMOWANIE		IV. USPOŁECZNIENIE	
3. Lękliwy	1 2 3 4 5	4. Uczynny	1 2 3 4 5
7. Płaczliwy	1 2 3 4 5	8. Towarzyski	1 2 3 4 5
11. Przygnębiiony	1 2 3 4 5	12. Tolerancyjny	1 2 3 4 5
15. Bez wigoru	1 2 3 4 5	16. Zadowolony z pochwały	1 2 3 4 5
19. Unika trudności	1 2 3 4 5	20. Wrażliwy na uczucia innych	1 2 3 4 5
23. Unika wysiłków fizycznych	1 2 3 4 5	24. Opiekuńczy	1 2 3 4 5
27. Niepewny siebie	1 2 3 4 5	28. Przywiązujący się	1 2 3 4 5
31. Zależny	1 2 3 4 5	32. Pogodny	1 2 3 4 5
35. Niezręczny w ruchach	1 2 3 4 5	36. Popularny	1 2 3 4 5
39. Uległy	1 2 3 4 5	40. Chętnie pracuje społecznie	1 2 3 4 5
43. Nieodporny na stres	1 2 3 4 5	44. Poczyna się do winy	1 2 3 4 5
47. Miewa dolegliwości somatyczne	1 2 3 4 5	48. Poświęca się	1 2 3 4 5

.....
data i podpis studenta/studentki